

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-13/01
URBROJ: 50301-29/09-21-5

Zagreb, 11. ožujka 2021.

Hs**NP*021-12/21-08/01*50-21-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 11-03-2021	
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.
021-12/21-08/01	65
Uredbeni broj:	Prih. Vrij.
50-21-04	- -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske u vezi s upravljanjem sustavom civilne zaštite u Republici Hrvatskoj
- Izvješće Vlade Republike Hrvatske

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-12/21-08/01, URBROJ: 65-21-03, od 26. veljače 2021.

Na temelju članka 147. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske povodom Interpelacije o radu Vlade Republike Hrvatske u vezi s upravljanjem sustavom civilne zaštite u Republici Hrvatskoj, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo 28 zastupnika u Hrvatskome saboru, daje sljedeće

IZVJEŠĆE

1. UVOD

Vlada Republike Hrvatske odbija podnesenu Interpelaciju 28 zastupnika u Hrvatskome saboru te se očituje iznošenjem činjenica i podataka koji pokazuju kako u podnesenoj Interpelaciji o radu Vlade Republike Hrvatske u vezi s upravljanjem sustavom civilne zaštite u Republici Hrvatskoj, nije sadržan nijedan utemeljen razlog za donošenje zaključaka koje Hrvatskome saboru predlažu podnositelji.

Od početka pandemije bolesti COVID-19 i nakon razornih potresa Vlada Republike Hrvatske sustavno osigurava zdravstvenu i gospodarsku stabilnost zemlje, zaustavlja širenje epidemije te nastoji omogućiti što normalniji život stanovnika Republike Hrvatske, a kao što znamo, suočeni smo s najvećim zdravstvenim, društvenim i gospodarskim izazovima još od Domovinskog rata.

Vlada Republike Hrvatske odgovorno upravlja procesima i aktivnostima u cilju očuvanja zdravlja ljudi i saniranja posljedica razornih potresa, pri čemu su aktivno uključena sva tijela državne uprave iz svog djelokruga.

Predmetna Interpelacija zasluži da se u odgovoru stavi naglasak na činjenicu da je riječ o pokušaju podnositelja da se u javnosti nametnu netočne teze o radu Vlade Republike Hrvatske te upravljanju sustavom civilne zaštite.

2. SUSTAVNA REFORMA, OSNAŽIVANJE I ULAGANJE U SUSTAV CIVILNE ZAŠTITE

Nepoznavanje nadležnosti i načina rada operativnih snaga sustava civilne zaštite koje provode mjere na terenu te nepoznavanje planskih dokumenata civilne zaštite temeljem kojih se provodi postupanje u pandemiji COVID-19 i potresu, vidljivo je u cijelom sadržaju podnesene Interpelacije.

S obzirom na naučene lekcije nakon 2014. i 2015., Državna uprava za zaštitu i spašavanje u srpnju 2018. sačinila je Pregled stanja sustava civilne zaštite s ciljem objektivnoga identificiranja područja za poboljšanja. Pregled je bio temelj za donošenje konačne odluke o reformi i osnaživanju sustava, s obzirom na to da se u navedenoj analizi utvrdilo kako Državna uprava za zaštitu i spašavanje više nije imala kapaciteta ni mogućnosti za provođenje opsežne reorganizacije prema ustanovljenim nedostacima. Zaključeno je kako je preduvjet učinkovitog djelovanja sustava uspostava novog normativnog okvira, snažnija institucionalna pozicija, sustavan pristup upravljanju rizicima, međuresorna suradnja te implementacija najboljih praksi država Europske unije.

Do reorganizacije sustava također je došlo i zbog Nacionalnog plana reformi Vlade Republike Hrvatske i Zaključka o prihvaćanju Prijedloga smanjenja broja agencija, zavoda, fondova, instituta, zaklada, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima Vlade Republike Hrvatske, od 2. kolovoza 2018., radi ostvarivanja jednog od reformskih prioriteta koji podrazumijeva izgradnju učinkovitije javne uprave.

Upravo radi izgradnje učinkovitijeg sustava civilne zaštite pristupilo se ustrojavanju Ravnateljstva civilne zaštite (RCZ) unutar Ministarstva unutarnjih poslova od siječnja 2019.

Stvaranjem novog zakonodavnog okvira, omogućilo se bolje upravljanje sigurnosnim rizicima, te su se planski usmjerili administrativni, stručni i financijski kapaciteti na svim razinama, što je omogućilo opremanje i modernizaciju sustava civilne zaštite s naglaskom na interoperabilnost sustava.

Suprotno od teze koja se navodi u Interpelaciji da je „spriječen daljnji razvoj sustava civilne zaštite kao samostalnog sustava koji bi u slučajevima civilnih nesreća trebao biti centralni sustav koordinacije“, izmjenama zakona i pripajanjem Ministarstvu unutarnjih poslova, sustav civilne zaštite dobio je kvalitetan temelj za daljnji razvoj i interoperabilnost i, što je posebno važno, omogućeno je učinkovito povlačenje financijskih sredstava iz Europskih fondova. Pri tom je važno naglasiti da tadašnja Državna uprava za zaštitu i spašavanje nije imala kapaciteta za povlačenje sredstava iz europskih fondova, zbog čega su deseci milijuna eura, koje se moglo koristiti za ulaganje u sustav zaštite i spašavanja u Republici Hrvatskoj ostajali neprepoznati, a time i neiskorišteni.

Time je ujedno omogućeno rasterećenje državnog proračuna i održivost financiranja sustava, što je vidljivo kroz kvalitetno opremanje, tehnološku modernizaciju kao i stručno usavršavanje djelatnika od 2019. do danas.

Netočna je teza iz Interpelacije "o sustavnom zanemarivanju sustava civilne zaštite". Ukupna vrijednost projekata koji su tijekom prvog i sadašnjeg mandata ove Vlade realizirani ili su u tijeku iznosi 1,295 milijardi kuna. Zadnji primjer je isporuka vatrogasnih vozila u veljači 2021. koje je potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova predao na korištenje Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici. Ukupnu isporuku činit će 94 vatrogasna vozila. Nabavljena je i nova oprema za spašavanje u slučaju pada zrakoplova čija je vrijednost oko 11 milijuna kuna, a ista se može koristiti i za spašavanje iz ruševina. Jedan od aktivnih projekata Mehanizma je i projekt HUSAR kojim se planira certifikacija hrvatskog modula za traganje i spašavanje teške kategorije za Europske udružene kapacitete za civilnu zaštitu. Iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. do 2020. osigurano je 32,1 milijun kuna za ulaganje u radio-komunikacijsku opremu svih sastavnica sustava civilne zaštite. Zahvaljujući toj investiciji, temeljne snage sustava civilne zaštite po prvi puta su povezane u jedinstveni komunikacijski TETRA sustav Ministarstva unutarnjih poslova i na taj se način osiguralo nesmetano komuniciranje, bolja koordinacija i brža reakcija svih sastavnica sustava od kojih se očekuje koordinirano djelovanje u slučaju katastrofa i elementarnih nepogoda, što se u slučaju potresa u Zagrebu te potresa u Sisačko-moslavačkoj županiji pokazalo iznimno bitnim alatom.

Nadalje, 2019. potpisan je Ugovor o financiranju zračnih kapaciteta (dva zrakoplova tipa Canadair CL415) koje je Republika Hrvatska prijavila u prijelazni rescEU mehanizam, čija vrijednost iznosi 2 milijuna eura, a ugovorenim sredstvima pokriveni su troškovi prijevoza i operativni troškovi kanadera za vrijeme sudjelovanja u gašenju požara u državama članicama Europske unije, ali i šire, što se dotad podmirivalo isključivo iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Time je Republika Hrvatska postala jedna od prvih država članica koje sudjeluju u formiranju protupožarne eskadrile Europske unije i primjer europske solidarnosti u borbi protiv prirodnih katastrofa i nesreća uzrokovanih ljudskim djelovanjem, što se povratno očitovalo i kroz, vjerojatno nikad bržu, reakciju i distribuciju pomoći Europske unije potresom pogođenim područjima u Republike Hrvatske.

Novi ugovor o dodjeli sredstava za potrebe financiranja zračnih kapaciteta (dva zrakoplova tipa Canadair CL514) u vrijednosti od 980 tisuća eura, između Ministarstva unutarnjih poslova i Europske komisije potpisan je u travnju 2020. s rokom provedbe za vrijeme protupožarne sezone 2020. K tome je, u pregovorima s Europskom komisijom, Hrvatska upravo prošle godine uvrštena na kartu budućih logističkih centara Europske unije za gašenje požara kao i među pet država članica koje sudjeluju u nabavi nove eskadrile kanadera CL – 515 koje će Europska unija financirati s 90 %, a 10 % sredstava osigurat će se iz državnog proračuna.

U odnosu na Višegodišnje financijsko razdoblje 2014. – 2020., kada je Republici Hrvatskoj kroz fondove za unutarnje poslove na raspolaganju bila omotnica od 85 milijuna eura (od kojih Vlada u kojoj su participirali i neki od potpisnika Interpelacije nije iskoristila niti jedan euro), u Višegodišnjem financijskom razdoblju 2021. – 2027., kroz aktivno sudjelovanje u pregovorima, Ministarstvo unutarnjih poslova se izborilo za dodjelu alokacije od gotovo 400 milijuna eura. Tim iznosom nisu obuhvaćena sredstva iz Strukturnih i kohezijskih fondova te ostalih programa i fondova EU kao ni sredstva iz Mehanizma Unije za civilnu zaštitu

raspoloživa u novom VFO-u koja Ministarstvo unutarnjih poslova namjerava povući i usmjeriti na daljnja ulaganja u sustav civilne zaštite.

Potrebno je stoga konstatirati kako su pojedini navodi u Interpelaciji navedeni isključivo s ciljem dezinformiranja dijela javnosti, budući da su, suprotno tvrdnji iz Interpelacije, financijska sredstva sustava civilne zaštite, konstantno rasla.

U dijelu Interpelacije u kojem predlagatelj dovode u relaciju sustav civilne zaštite s izmjenama Zakona o sustavu državne uprave („Narodne novine“, broj 66/19.) u smislu provedbe reforme sustava civilne zaštite „s ciljem uspostavljanja profesionalnog, stručnog i neovisnog tijela poput središnjeg državnog ureda ili agencije Vlade Republike Hrvatske“ ističe se činjenica da se tim Zakonom uređuje sustav državne uprave. Naglašavamo kako su poslovi civilne zaštite poslovi tijela državne uprave te ih tijela državne uprave jedino mogu i obavljati. Središnji državni ured na koji se upućuje u Interpelaciji također je tijelo državne uprave i dio je sustava državne uprave koji sukladno članku 2. Zakona o sustavu državne uprave usmjerava i nadzire Vlada Republike Hrvatske.

Vezano za dio Interpelacije koji se odnosi na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, slažemo se s podnositeljima Interpelacije jedino u dijelu u kojem se navodi kako su župani, gradonačelnici i općinski načelnici ujedno i najodgovornije osobe u sustavu civilne zaštite.

Ističemo kako su Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) utvrđeni poslovi iz samoupravnog djelokruga općina i gradova te je propisano da jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se među ostalim, odnose na civilnu zaštitu.

Materija sustava civilne zaštite uređena je posebnim propisom, kao što je već prethodno navedeno, Zakonom o sustavu civilne zaštite, kojim se utvrđuju prava i obveze tijela državne uprave te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u sustavu civilne zaštite. Temeljem toga Zakona, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su organizirati poslove iz svog samoupravnog djelokruga koji se odnose na planiranje, razvoj, učinkovito funkcioniranje i financiranje sustava civilne zaštite.

Temeljem članka 16. Zakona o sustavu civilne zaštite, općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima.

Tvrdnju iz Interpelacije u kojoj se propituju kompetencije izvršnih tijela jedinica lokalne i područne samouprave, kao i dovodenje u pitanje činjenice da se radi o osobama izabranim na neposrednim izborima, smatramo neprimjerenim. U nastavku navodimo primjere kontinuiranog osposobljavanja istih tijekom posljednjih nekoliko godina:

- osposobljavanje čelnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kojim se općinski načelnici, gradonačelnici i župani osposobljavaju za obavljanje poslova civilne zaštite u roku od šest mjeseci od stupanja na dužnost provedeno je 2017., kada je od ukupno 576 čelnika JLP(R)S, osposobljeno njih

- 530, što predstavlja udio od 92 %. U pet županija osposobljenost čelnika odgovara udjelu od 100 %
- osposobljavanje članova stožera civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, također je provedeno 2017. kada je od ukupno 4. 969 imenovanih članova stožera JLP(R)S, osposobljeno 4.864, što predstavlja udio od 97 %
 - u suradnji s područnim uredima civilne zaštite u županijama, provedena su osposobljavanja pripadnika postrojbi, sukladno zahtjevima JLP(R)S, procjenama rizika i planovima djelovanja civilne zaštite. Tijekom 2020. provedeno je osposobljavanje za 25 novoimenovanih članova stožera civilne zaštite u JLP(R)S, 52 pripadnika postrojbi civilne zaštite opće namjene i za 83 povjerenika civilne zaštite.

Podnositelje Interpelacije podsjećamo kako su uloga i ovlasti izvršnog tijela JLP(R)S došle do izražaja u situaciji nastaloj uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19 kao i na potresom pogođenim područjima, gdje se koordiniranje cijelog sustava radi poduzimanja odgovarajućih mjera obavljalo upravo preko izvršnog tijela.

Što se tiče tvrdnje navedene u Interpelaciji oko "udruživanja poslova civilne zaštite", s aspekta primjene odredbi Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, treba razjasniti kako ne samo da nema zapreke za zajedničko obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinice, već je tim Zakonom propisano da dvije ili više jedinica lokalne samouprave mogu obavljati pojedine poslove iz svoga samoupravnog djelokruga zajednički te mogu osnovati zajedničko tijelo, zajednički upravni odjel ili službu, zajedničko trgovačko društvo ili zajednički organizirati njihovo obavljanje u skladu s posebnim zakonima čime je omogućeno lokalnim jedinicama koje žele surađivati da same odrede i urede način i oblik suradnje kako im to najbolje odgovara.

Pojedine jedinice lokalne samouprave uspostavile su zajedničku suradnju upravo u području sustava civilne zaštite radi djelovanja u protuepidemijskim mjerama i aktivnostima protiv širenja bolesti COVID-19, a o istome bi vjerojatno saznanja trebali imati neki od podnositelja ove Interpelacije kao nositelji izvršnih ovlasti u pojedinim jedinicama. Zajedničku koordinaciju stožera civilne zaštite jedinica koje su uspostavile predmetnu suradnju sačinjavaju upravo općinski načelnici i gradonačelnici.

U Interpelaciji se pokušava nametnuti teza kako se ne provode edukativne aktivnosti niti preventivni programi u sustavu civilne zaštite, što je netočno. Naime, tijekom 2019. u ustanovama s posebnim potrebama, vrtićima i školama obavljeno je 500 predavanja na kojima je sudjelovalo 24.158 djece. Zbog epidemiološke situacije u protekloj godini te održavanja on-line nastave, broj predavanja je bio manji.

Provedene su i edukacije osoba s posebnim potrebama, a u 2021. u suradnji s Hrvatskim društvom prevoditelja znakovnog jezika za gluhe, planirane su edukacije s tom ranjivom skupinom građana. Edukacije će obuhvatiti postupanja osoba u izvanrednim događajima, a 11 brošura s uputama za postupanje u nesrećama i katastrofama će se prevesti na hrvatski znakovni jezik.

Provedeni su tečajevi za nastavnike, učitelje i ravnatelje osnovnih i srednjih škola u suradnji s UNICEF-om Hrvatska. Ovi tečajevi usmjereni su na shvaćanje osnova o smanjenju rizika od katastrofa, kako iste prenijeti učenicima, odnosno kako smanjiti rizik u vlastitoj školi.

Potaknuta je izrada raznih edukativnih materijala, brošura i paketa za djecu primjerice društvene igre "Zemlja rizika", s edukativnim filmovima i uputama za ponašanje u potresu i požaru. Primjerak igre "Zemlja rizika" podijeljen je svim osnovnim školama u Republici Hrvatskoj.

Izrađene su brošure i letci za najznačajnije prijetnje prepoznate Procjenom rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku, s ciljem isticanja važnosti proaktivnog pristupa upravljanju rizicima, kao i provedbe aktivnosti i mjera smanjenja rizika. Materijali se mogu naći na internetskim stranicama RCZ na Portalu smanjenja rizika od katastrofa.

Cilj je postići sustavnu edukaciju na temu smanjenja rizika od katastrofa, kroz uvođenje teme u nastavne programe. Iniciran je projekt pod nazivom "Na putu do smanjenja rizika od katastrofa", koji se provodi u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, financiran sredstvima Strukturnih fondova. Kroz projekt će kroz odabrane pilot škole započeti implementacija smanjenja rizika od katastrofa u školama. Projekt omogućava nabavu simulatora potresa, koji će se koristiti za iskustveno učenje o smanjenju rizika. Produkt projekta bit će Priručnik za nastavnike za implementaciju teme smanjenja rizika.

Zaključno, edukativnim aktivnostima sustava civilne zaštite oko pojma prirodnih katastrofa, bilo je obuhvaćeno ukupno 4.600 osoba. Edukacije su provedene u osnovnim školama i dječjim vrtićima s ciljem da se dječjoj populaciji približi pojam katastrofa odnosno velikih nesreća te ih se sukladno njihovom uzrastu upozna s osnovnim uputama i žurnim službama.

3. SUSTAV CIVILNE ZAŠTITE KAO DIO SUSTAVA DOMOVINSKE SIGURNOSTI

U vezi s točkom 2. Interpelacije, kojoj je naslov "Uvođenje nelogičnosti u sigurnosni sustav Republike Hrvatske usvajanjem Zakona o sustavu domovinske sigurnosti", ukazujemo na netočne i neargumentirane tvrdnje u vezi sa sustavom domovinske sigurnosti.

Naime, sve sastavnice tradicionalno poimanog sigurnosnog sustava, kao što su Oružane snage, policija, sigurnosno-obavještajni sustav i druge, djeluju u potpunosti u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima po kojima su i ranije djelovale, a što je jasno propisano i člankom 2. Zakona o sustavu domovinske sigurnosti.

Na početku teksta konstatira se da se „Vlada Republike Hrvatske odlučila za uvođenje promašenog koncepta domovinske sigurnosti“, što je apsurdna tvrdnja, jer upravo uspostava sustava domovinske sigurnosti omogućava prijelaz s tradicionalnog sustava nacionalne sigurnosti u kojem su sastavnice orijentirane prema prijetnjama i ugrozama, na sustav usmjeren na upravljanje sigurnosnim rizicima, u kojem svaka sastavnica djeluje u skladu sa svojim sposobnostima bez obzira na to koja prijetnja ili ugroza generira rizik. U tekstu se citira dio rečenice iz Procjene rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku u kojoj se konstatira, da se „Uspostavljanjem sustava domovinske sigurnosti pojačala veza sa sudionicima koji

djeluju tijekom velikih nesreća i katastrofa, a nisu operativne snage sustava civilne zaštite“ i odmah zatim se tvrdi da „navedena rečenica govori o podređenosti sustava civilne zaštite prema dominantnim sigurnosnim tijelima“. Pri tome je izbjegnuta i činjenica, da nakon citirane rečenice iz Procjene slijedi rečenica koja glasi: „U sklopu navedenog sustava, ojačana je i sama operativna sposobnost sustava civilne zaštite, primjerice uspostava vatrogasno-operativnog središta bila je dobar korak prema integriranom upravljanju tijekom protupožarne sezone“. Iz navedenih tvrdnji iz Interpelacije proizlazi, da nije dobro što je pojačana veza sa sudionicima koji nisu operativne snage, a da to znači podređenost sustava civilne zaštite prema tim sudionicima. Za to se ne navodi nikakva argumentacija, dokazi ili primjeri, a zanemaruje se ovdje navedena rečenica iz Procjene rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku.

Dakle, nema ni govora o „podređenosti sustava civilne zaštite prema dominantnim sigurnosnim tijelima“. Potpuno suprotno toj tvrdnji, Zakonom o sustavu domovinske sigurnosti uvažava se suvremeni pristup problematici nacionalne sigurnosti, u skladu s kojim za jačanje nacionalne sigurnosti nisu odgovorna samo tijela koja u tradicionalnom poimanju čine sustav nacionalne sigurnosti (ili kako se u Interpelaciji nazivaju „dominantna sigurnosna tijela“ koja su također dio sustava domovinske sigurnosti), nego su to i sustav civilne zaštite i brojna druga tijela koja čine sustav domovinske sigurnosti.

Važnost koncepta i opravdanost uspostave sustava domovinske sigurnosti razvidna je iz članka 5. Zakona o sustavu domovinske sigurnosti, kojim se definira svrha toga Zakona, a to je, između ostaloga:

- osigurati racionalnu i učinkovitu, koordiniranu uporabu postojećih resursa radi smanjivanja ili uklanjanja sigurnosnih rizika od važnosti za nacionalnu sigurnost
- omogućiti sustavan, usklađen razvitak sposobnosti tijela iz sustava domovinske sigurnosti
- ojačati funkciju upravljanja u izvanrednim i kriznim stanjima koja su rizik za nacionalnu sigurnost, uključujući i krizna stanja upravljana na razini Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora i/ili Europske unije.

U tekstu točke 2. spominje se i "koncept krize kojeg prepoznaje Zakon o sustavu domovinske sigurnosti koja u biti odgovara pojmu katastrofe ili prirodne nesreće prepoznate u Zakonu o sustavu civilne zaštite. Štoviše u Republici Hrvatskoj postoji i tijelo koje se zove Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofa". Prvi dio ove konstatacije svjedoči o nedovoljnom poznavanju ove problematike od strane predlagača Interpelacije, osobito važnosti jačanja sposobnosti upravljanja u krizama (vidjeti naprijed navedeni dio teksta članka 5. Zakona o sustavu domovinske sigurnosti). Nije jasno zbog čega se toliki naglasak daje i hvali rad Hrvatske platforme za smanjenje rizika od katastrofa, kao da se radi o samostalnom, neovisnom tijelu, a istovremeno se kritizira sustav civilne zaštite, a platforma je dio RCZ-a i sustava civilne zaštite, pa tako i važan dio sustava domovinske sigurnosti, osobito sa stajališta učinkovitog upravljanja rizicima (i rizicima od katastrofa), što je važan preduvjet za sprječavanje nastanka krize. Na važnost platforme za smanjenje rizika od katastrofa ukazuje i činjenica, da su aktivnosti/zadaci te platforme dio Godišnjeg plana rada Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti. Dakle, ako platforma odlično radi, onda odlično radi i sustav civilne zaštite. Stoga je i navod da je "porazno da zaključci platforme nikad nisu ozbiljno uzeti u obzir" paušalan i neutemeljen.

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 73/17.) prepoznaje sigurnost stanovništva te teritorijalni integritet i suverenitet Republike Hrvatske kao temeljne preduvjete opstojnosti države sa svim njezinim funkcijama i definira ih kao jedan od nacionalnih interesa.

Ključni preduvjet ostvarivanju javne sigurnosti su preventivno djelovanje, stalna razmjena informacija, koordinacija i suradnja tijela i organizacija javne sigurnosti, gospodarskih subjekata te svakog građanina.

Slijedom rečenoga, neutemeljen je i navod kako Vlada Republike Hrvatske "nije učinila potrebne aktivnosti u vezi ispunjavanja obveza definiranih u Strategiji nacionalne sigurnosti", budući da je iz prethodno opisanog teksta, razvidna pravna utemeljenost i funkcionalnost sustava domovinske sigurnosti.

4. UPRAVLJANJE I SINERGIJSKO DJELOVANJE SASTAVNICA SUSTAVA CIVILNE ZAŠTITE NA POTRESE

Suprotno tezi koju iznosi 28 zastupnika u Hrvatskome saboru o „neadekvatnom odgovoru sustava civilne zaštite“ na potres i kritikama na pravovremenost, operativnost i stručnost sustava, činjenica jest da je civilna zaštita – kao sustav koji ima za cilj koordinirati sudionike i operativne snage za preventivno i operativno djelovanje s ciljem zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama – na razorne potrese koji su pogodili Sisačko-moslavačku, Zagrebačku i Karlovačku županiju reagirao pravodobno, cjelovito i učinkovito, sukladno planskim dokumentima i standardnim operativnim postupcima.

Odmah nakon potresa 28. prosinca 2020., u 6:28 sati, magnitude 5.0 prema Richteru i intenziteta VII stupnjeva po EMS-u, aktivirane su sve potrebne operativne snage sustava civilne zaštite na svim razinama, i to stožeri civilne zaštite, operativne snage vatrogastva, operativne snage Hrvatskog Crvenog križa, operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja i postrojbe civilne zaštite, kao i sudionici sustava civilne zaštite, i to Oružane snage Republike Hrvatske, policija i hitna medicinska služba. Njihove su aktivnosti bile usredotočene na ključne aktivnosti nakon slučajeva potresa: traganje i spašavanje ljudi iz ruševina, provođenje nužnih i neodgodivih radova na zgradama radi sprječavanja ugrožavanja života i zdravlja ljudi i imovine te pregled oštećenja i uporabljivosti građevina.

Nije moguće prihvatiti tvrdnje iz Interpelacije da "civilna zaštita nije uspjela osigurati jasne komunikacijske kanale putem kojih bi komunicirala s građanima" kad su upravo građani putem Županijskog centra 112 Sisak i Županijskog centra 112 Zagreb, kao ustrojstvenih jedinica Ravnateljstva civilne zaštite, neposredno nakon potresa 28. prosinca 2020. uputili nekoliko stotina poziva u vezi oštećenja zgrada, rušenja dimnjaka i pada crijeпова s krovova na području Gline, Petrinje i Siska. Slijedom tih poziva, promptno su aktivirane žurne službe i djelatnici Službe civilne zaštite Sisak, vatrogasci javnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih društava te djelatnici komunalnih poduzeća Siska, Petrinje i Gline. Ukupno je 90 pripadnika operativnih snaga radilo na otklanjanju posljedica prvog potresa, a Ravnateljstvo civilne zaštite odmah je izvršilo i mobilizaciju deset inženjera građevinske struke s Građevinskog fakulteta te trojice pripadnika Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite koji su sa četiri vozila upućeni na potresom pogođeno područje gdje su odmah počeli s radom na procjenama oštećenosti objekata.

Osobito imajući na umu veliku površinu državnog teritorija (4.468 km²) i velik dio stanovništva Republike Hrvatske koji je bio zahvaćen potresom (172.000 stanovnika, prema popisu iz 2011.), te su aktivnosti provedene uspješno, čemu u prilog govori i činjenica da nakon potresa 28. prosinca 2020. u potresu nije bilo stradalih osoba.

Potres koji je pogodio približno isto područje državnog teritorija i dio stanovništva Republike Hrvatske idući dan, 29. prosinca 2020., u 12:19 sati, bio je magnitude 6.2 prema Richteru i intenziteta VIII-IX stupnjeva po EMS-u. Prouzročio je ljudska stradanja i velike štete osobito na području gradova Petrinje, Gline, Siska i Hrvatske Kostajnice te općina Lekenik, Sunja, Donji Kukuruzari, Majur, Dvor, Topusko, Gvozd, Jasenovac, Hrvatska Dubica, Martinska Ves, Pokupsko i Kravarsko. Do 18 sati tog dana zabilježeno je još šesnaest potresa magnituda većih ili jednakih 3.0 prema Richteru.

Komunikacijski su kanali i nakon potresa 29. prosinca 2020. bili jasni, suprotno navodima u Interpelaciji, pa je u županijskim centrima 112, 29. i 30. prosinca 2020. zabilježeno preko 7.000 poziva građana koji su usmjeravani prema žurnim službama s područja Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Karlovačke županije te Grada Zagreba. Pozivi su se većinom odnosili na prijavu šteta, traženje smještaja i potrepština te više dojava za upućivanjem ljudstva i potrepština, stavljanje mehanizacije na raspolaganje i osiguranje drugih materijalnih sredstava. Od prvog dana uspostavljen je i pozivni centar Hrvatskog Crvenog križa na broju 0800 11 88.

Sustav civilne zaštite je i na ovaj potres reagirao odmah, i to aktivacijom – na nacionalnoj razini – svih operativnih snaga sustava civilne zaštite i svih sudionika sustava, sukladno planskim dokumentima i standardnim operativnim postupcima.

U roku od dvanaest sati nakon potresa, na terenu su bili pripadnici sustava civilne zaštite iz cijele države, i to 95 pripadnika Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite, 430 vatrogasaca sa 60 vozila, 190 pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja, 310 vojnika i policajaca te djelatnici komunalnih službi, Hrvatske elektroprivrede i Hrvatskih voda. Na terenu je na dan potresa bilo aktivirano i 65 timova hitne medicinske službe. Iako je, nažalost, kao neposredna posljedica potresa 29. prosinca 2020., smrtno stradalo sedam osoba, a ozlijeđeno njih tridesetak, pripadnici žurnih službi su u rekordnom roku, unutar osam sati od potresa, locirali i iz ruševina izvukli sve ozlijeđene i poginule osobe, dok su gradska društva Crvenog križa Siska i Petrinje organizirala privremeni smještaj osoba koje više nisu mogle boraviti u svojim kućama i stanovima, a 20 osoba oboljelih od bolesti COVID-19 prevezeno je u Arenu Zagreb.

U tim su aktivnostima, s obzirom na razmjere posljedica potresa, ključnu i nezamjenjivu ulogu imali pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja pa je promašena tvrdnja da se „HGSS često isključuje iz sustavnih aktivnosti“ kad je njihov uspjeh u spašavanju života i izvlačenju stradalih iz ruševina uspjeh sustava civilne zaštite u cjelini.

Nije prihvatljiva niti tvrdnja iz Interpelacije da „djelovanje [Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite] nije bilo vidljivo na terenu“ kad je upravo zahvaljujući prisutnosti te postrojbe, uz nemalu pomoć i sudjelovanje drugih operativnih snaga sustava civilne zaštite i svih sudionika sustava, igralo ključnu ulogu u spašavanju i zaštiti ljudskih života i imovine. Zabrinjava i razočarava tvrdnja iz Interpelacije da podnositelji „[ne znaju] da li je

ista uopće bila aktivirana“ kad su sva dnevna izvješća o aktivnostima operativnih snaga civilne zaštite dostupna kako na internetskim stranicama Ravnateljstva civilne zaštite, tako i na posebnoj stranici posvećenoj otklanjanju posljedica katastrofe uzrokovane potresom <https://potresinfo.gov.hr> koja je pokrenuta 8. siječnja 2021.

Tako je Državna intervencijska postrojba civilne zaštite aktivirana odmah nakon potresa 29. prosinca 2020. pa je u 17:30 sati u Petrinju stigla prva jedinica iz Zagreba, zajedno s modulom za spašavanje iz ruševina te 34 pripadnika modula za traganje i spašavanje iz ruševina te dva potražna psa s kompletnom opremom za traganje i spašavanje. U 18:00 sati pristigla je dodatna jedinica iz Osijeka sa 16 pripadnika modula za taktičku potporu, a u 18:15 sati i dodatna jedinica iz Rijeke s 42 pripadnika modula za traganje i spašavanje iz ruševina s tri potražna psa. Već tijekom noći s 29. na 30. prosinca 2020. pripadnici Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite obišli su prostor površine oko 800 km² podijelivši mještanima običenih mjesta potrebnu prvu pomoć u vidu namirnica i nužne opreme. Sukladno zahtjevima građana, pripadnici postrojbi postavljali su i šatore s pripadajućom opremom poput kreveta, deka, vreća za spavanje i grijalica.

Unutar 24 sata od potresa, operativne snage Hrvatskog Crvenog križa, sukladno svojoj ulozi u sustavu civilne zaštite, bile su prisutne na području pogođenom potresom s pedesetak djelatnika i oko 250 volontera. Dodatnih stotinjak volontera pridružilo se aktivnostima 1. siječnja 2021. U prva tri dana podijelili su i pomagali u podjeli oko 129 tona hrane, preko 150.000 litara vode i 21.640 toplih obroka stanovništvu i 3.311 toplih obroka operativnim snagama. Djelatnici i volonteri Hrvatskog Crvenog križa bili su i nezaobilazni dionici u uspješnoj realizaciji hvaljevrijednih građanskih inicijativa koje spominju podnositelji Interpelacije, pomogavši osobito u osiguranju prostorno-higijenskih uvjeta i ljudskih kapaciteta za podjelu hrane u prvim danima nakon potresa. Do kraja veljače Hrvatski Crveni križ podijelio je oko 850 tona hrane, i 520.000 litara vode te podijelio ili organizirao podjelu preko 540.000 toplih obroka. Posve je, stoga, neutemeljeno tvrditi da je „izostalo“ korištenje kapaciteta i opreme Hrvatskog Crvenog križa za osiguranje prehrane stanovništva, kako navode podnositelji Interpelacije. Hrvatski Crveni križ evidentirao je i oko 1.600 pruženih usluga psihosocijalne podrške samo u prva tri dana nakon potresa, a čak 10.809 do kraja veljače.

U večernjim satima 29. prosinca 2020. održan je i prvi fizički koordinativni sastanak operativnih snaga u šatoru na lokaciji Sportsko-rekreacijskog centra „PIGIK“, a dan nakon, Ravnateljstvo civilne zaštite uspostavilo je u Petrinji i kamp operativnih snaga i bazu operacija na lokaciji Sportsko-rekreacijskog centra „PIGIK“. Tog dana održan je i sastanak zamjenika načelnika Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske s pripadnicima operativnih snaga sa ciljem daljnje koordinacije i usmjeravanja aktivnosti na otklanjanju posljedica potresa. U nastavku aktivnosti koordinativni sastanci održavani su dva puta dnevno te iz tog razloga posebno ne stoji tvrdnja iz Interpelacije da bi došlo do „neusklađenosti u koordinaciji timskog rada između Oružanih snaga, civilne zaštite i HGSS-a“.

Za pružanje informacijske i komunikacijske potpore službama uključenim u provedbu aktivnosti, na lokaciji Sportsko-rekreacijskog centra „PIGIK“ 30. prosinca 2020. postavljeno je i mobilno zapovjedno vozilo i zapovjedni kontejner civilne zaštite te je provedena i sektorizacija potresom pogođenog područja. U sektorima su određeni koordinatori na lokacijama koji su preuzeli aktivnosti u svojim zonama odgovornosti te se cijelo vrijeme, nakon faze spašavanja i potrage za stradalima, danonoćno radilo na uklanjanju građevinskog materijala, postavljanju stambenih kontejnera, mobilnih kućica i šatorskog naselja, zbrinjavanju

i opskrbi stanovništva hranom, vodom i ostalim potrepštinama te sanaciji šteta (uklanjanje dimnjaka, saniranje krovišta i sl.). U tom smislu, tvrdnja da „sustav 'koordinatori na lokaciji' nije profunkcionirao“ je promašena i neutemeljena kad su upravo kroz takvu operativnu koordinaciju provođene aktivnosti sanacije posljedica potresa.

Ukupan broj angažiranih snaga u prvim danima bio je oko 2.500 ljudi i 31 potražni pas, s oko 200 vozila. Prosječan broj intervencija, dnevnih zadataka i aktivnosti te prosječan broj angažiranih snaga postepeno se smanjuje od potresa 28. i 29. prosinca 2020., no prosječna brojka i dalje iznosi preko 750 angažiranih pripadnika operativnih snaga sustava civilne zaštite na terenu s preko 200 intervencija i zadataka.

U cilju daljnje operativne koordinacije aktivnosti na terenu, Vlada Republike Hrvatske je, donijevši Odluku o proglašenju katastrofe na području pogođenom potresom, 4. siječnja 2021., zadužila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda da rukovodi radom Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, u dijelu koji se odnosi na otklanjanje posljedica katastrofe uzrokovane potresom na području Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Karlovačke županije.

Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske, u dijelu koji se odnosi na otklanjanje posljedica katastrofe uzrokovane potresom na području Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Karlovačke županije, predstavlja kontinuitet i integralni dio djelovanja sustava civilne zaštite u reagiranju na posljedice katastrofe koja je pogodila Sisačko-moslavačku, Zagrebačku i Karlovačku županiju. U tom smislu, tvrdnja podnositelja Interpelacije o „izostanku sazivanja Stožera civilne zaštite“ je ne samo netočna, nego i nekorektna prema naporima i trudu pripadnika operativnih snaga sustava civilne zaštite koji su, kao što je u ovom Izvješću opisano, u provedbu aktivnosti i mjera bili uključeni od trenutka prvog potresa.

Na prvom sastanku koji je održan 4. siječnja 2021. u vojarni „pukovnik Predrag Matanović“ u Petrinji definirani su prioriteti daljnjeg djelovanja u provedbi mjera i aktivnosti na potresom pogođenom području:

1. sigurnost građana i imovine
2. koordinacija operativnih snaga sustava civilne zaštite
3. procjena stanja oštećenosti objekata
4. osiguranje privremenog smještaja za stanovništvo koje ne može boraviti u svojim kućama ili stanovima kroz hotelski smještaj, uspostavu kontejnerskih prihvatnih centara u užem području mjesta prebivališta evakuiranog stanovništva ili osiguranje terenskog paketa (kontejner i sanitarni čvor) na lokaciji uz objekt u kojem se ne može boraviti, sve uz osiguranje potrebne potpore (hrana, voda, zdravstvena i psihološka pomoć i dr.) stanovništvu
5. evidencija evakuiranog stanovništva i ostalih pogođenih potresom
6. ostvarivanje preduvjeta za nastavak rada odgojno-obrazovnih ustanova te osiguranje kontinuiteta rada javne uprave, pravosuđa, policije, zdravstva i ostalih javnih servisa (vodoprivreda, elektroprivreda i dr.)
7. zbrinjavanje životinja te osiguranje hrane i lokacija za privremeni smještaj
8. sanacija i obnova prometne mreže
9. zbrinjavanje otpada
10. zaštita kulturne baštine

11. organizacija prihvata humanitarne pomoći kroz uspostavu distribucijskih centara.

U radu je osobit naglasak stavljen na nužnost pridržavanja svih epidemioloških mjera u provedbi mjera i aktivnosti na uklanjanju posljedica potresa, kao i na nužnost žurnog osiguranja uvjeta za normalno djelovanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u skladu s njihovim zakonskim ovlastima.

Kroz svakodnevnu prisutnost na području pogođenom potresom članova Stožera civilne zaštite, realiziraju se navedene mjere i aktivnosti koje su u nadležnosti sustava civilne zaštite, ali se i redovito primaju na znanje informacije drugih tijela državne uprave o njihovim aktivnostima na području pogođenom potresom, osobito u smislu procesa obnove.

Tako je u realizaciji prioriteta djelovanja, zaključno s 10. ožujka 2021., postavljeno 1.719 mobilnih jedinica, i to 1.323 stambena kontejnera, 393 mobilne kućice i tri sanitarna kontejnera. Iako je velik dio kapaciteta Ravnateljstva za robne zalihe Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, osobito onih koji se odnose na mobilne stambene jedinice, u trenutku potresa bio angažiran za potrebe napora na suzbijanju epidemije bolesti COVID-19, netočna je tvrdnja podnositelja Interpelacije da „na robnim zalihama nije bilo ni šatora ni vreća za spavanje, kao ni dovoljno kontejnera“. Ravnateljstvo za robne zalihe je dionik u radu civilne zaštite te je od prvog dana uključeno u pružanje logističke potpore operativnim snagama. Kao što je javnosti i višekratno priopćeno, u danom trenutku je raspolagalo s preko 1.600 šatora i više desetaka tisuća vreća za spavanje, a upravo su kroz sustav robnih zaliha osigurani stambeni kontejneri, zaštitna oprema, prehrambene namirnice, kreveti, madraci, voda za piće i druge vrste robe. Vlada Republike Hrvatske je svojom Odlukom o nabavi i korištenju roba strateških robnih zaliha u svrhu provedbe mjera otklanjanja posljedica katastrofe uzrokovane potresom na području Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Karlovačke županije od 14. siječnja 2021. i zadužila Ravnateljstvo za robne zalihe da – po nalogu i sukladno uputama Stožera civilne zaštite – izvršava žurne nabave roba koje nedostaju i potrebne su za otklanjanje posljedica potresa.

Stambene jedinice osiguravane su i naporima drugih dionika, pa su tako već 31. prosinca 2020. u Glinu dopremljene prve mobilne kućice koje su osigurane kao donacija hrvatskog turističkog sektora zahvaljujući angažmanu Ministarstva turizma i sporta, a Ravnateljstvo civilne zaštite je 29. prosinca 2020. u popodnevnim satima putem Mehanizma civilne zaštite EU (CECIS-ERCC) zatražilo međunarodnu pomoć što je uključivalo i više stotina stambenih kontejnera koji su i dopremljeni u tjednima koji su uslijedili. Radi osiguranja mobilnih stambenih jedinica za građane na području pogođenom potresom, predsjednik Vlade Andrej Plenković održao je radne sastanke s domaćim proizvođačima i predstavnicima turističkog sektora, 7. i 8. siječnja 2021., slijedom čega je realizirana kupnja preko 500 kontejnera i 260 mobilnih kućica.

U suradnji s inženjerima građevinske struke udruženima u Hrvatski centar za potresno inženjerstvo, na teren je upućeno i nekoliko desetaka stručnjaka radi procjene oštećenja i uporabljivosti zgrada (tzv. „brzi pregledi“). Zaključno s 9. ožujka 2021., građevinski stručnjaci izvršili su 37.562 „brza pregleda“, što čini oko 77 % prijava građana, a održivost sustava procjena oštećenja i uporabljivosti zgrada osigurana je kako kroz institut mobilizacije, tako i kroz angažman Sisačko-moslavačke županije na ugovornom angažiranju nezaposlenih i umirovljenih stručnjaka građevinske struke. Navedena sinergija napora na državnoj i razini

županija pokazuje da nisu u pravu podnositelji Interpelacije kada tvrde da sustav civilne zaštite na lokalnom i područnom (regionalnom) nivou ne djeluje i da postojeći ljudski resursi nisu „dorasli upravljati civilnom zaštitom na lokalnom nivou“. Ipak, sasvim je jasno da sve jedinice lokalne samouprave ne raspolažu jednakim kapacitetima, što će se znati iskoristiti u budućim planovima razvoja i metodologije sustava.

U tom kontekstu, sustav civilne zaštite će u budućnosti biti uistinu potrebno osnažiti kroz uspostavljanje izvanproračunskog fonda predviđenog Zakonom o sustavu civilne zaštite. Navedeno, doduše, nije bilo nikakvom preprekom u provedbi mjera i aktivnosti na uklanjanju posljedica potresa jer je Vlada Republike Hrvatske na svojoj sjednici 18. veljače 2021. donijela Zaključak o financiranju troškova mobiliziranja i nabave robe u svrhu provedbe mjera otklanjanja posljedica katastrofe uzrokovane potresom na području Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Karlovačke županije kojim je definirala način financiranja troškova fizičkih i pravnih osoba mobiliziranih nalogom Ravnateljstva civilne zaštite.

5. KONTINUIRANO UPRAVLJANJE SUSTAVOM U SPRJEČAVANJU ŠIRENJA PANDEMIJE UZROKOVANE KORONAVIRUSOM

Republika Hrvatska vrlo je rano započela s provedbom epidemioloških i drugih mjera usmjerenih na suzbijanje širenja bolesti.

Tijek epidemije se u Uredu predsjednika Vlade Republike Hrvatske počeo pratiti još 9. siječnja 2020., nakon što je Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) potvrdila epidemiju novim koronavirusom, i samo jedan dan nakon što su to učinile kineske vlasti.

Na poticaj Ureda predsjednika Vlade i ministra zdravstva, dan prije nego što je kineski grad Wuhan stavljen u karantenu, 23. siječnja 2020., Hrvatski zavod za javno zdravstvo već je imao pripremljene informativne letke o koronavirusu za putnike u zračnim lukama, i to na hrvatskom, engleskom i kineskom jeziku.

Već su 24. siječnja 2020. organizirane mjere prevencije u međunarodnim zračnim i pomorskim lukama. Zbog pojave izoliranih slučajeva novog koronavirusa u nekim državama članicama Europske unije, hrvatsko predsjedništvo Vijećem Europske unije je još 28. siječnja 2020. odlučilo aktivirati aranžmane EU-a za integrirani politički odgovor na krizu (IPCR), i to dva dana prije nego je SZO epidemiju proglasila javnozdravstvenim hitnim stanjem od međunarodnog značaja i tri dana prije nego što su prva dva slučaja zaraze otkrivena u Italiji.

Već na sjednici Vlade 6. veljače 2020. predsjednik Vlade je širu javnost upoznao sa situacijom u vezi širenja COVID-19 bolesti.

Vlada Republike Hrvatske je 20. veljače 2020. imenovala načelnika i članove Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske. Od 26. veljače 2020. Stožer, u širem ili užem sastavu, kontinuirano djeluje kao središnje nacionalno stručno, koordinacijsko i operativno tijelo za sprječavanje širenja bolesti COVID19, sukladno odredbama Zakona o sustavu civilne zaštite i propisa donesenih za njegovu provedbu.

U skladu s tim Stožer se, pod čelništvom potpredsjednika Vlade i ministra unutarnjih poslova, osniva na državnoj razini kao i na razini područne (regionalne) samouprave.

Budući da, kao ni ostatak svijeta, Hrvatska nije imala iskustva s ovakvom vrstom ugroze, nije ni postojao zadovoljavajući pravni okvir.

Stoga je, na prijedlog Vlade koja je na vrijeme uočila opasnost od širenja bolesti COVID-19, Hrvatski sabor 18. ožujka 2020. donio Zakon o dopuni Zakona o sustavu civilne zaštite. Njime je Stožeru civilne zaštite Republike Hrvatske dana ovlast da može donositi odluke i upute radi zaštite života i zdravlja građana, očuvanja imovine, gospodarske aktivnosti i okoliša te ujednačavanja postupanja pravnih osoba i građana.

Osim dopune Zakona o sustavu civilne zaštite, Vlada Republike Hrvatske predložila je još nekoliko hitnih izmjena zakona koji su omogućili donošenja odluka Stožera a koje su uspješno utjecale na sprječavanje širenja bolesti COVID-19.

Odmah po stupanju na snagu Zakona o dopuni Zakona o sustavu civilne zaštite, Stožer je održao sjednicu u užem sastavu. Donio je i prve odluke od kojih su najvažnije Odluka o mjerama ograničavanja društvenih okupljanja, rada u trgovini, uslužnih djelatnosti i održavanja sportskih i kulturnih događanja i Odluka o privremenoj zabrani prelaska preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske.

Upravo pravovremeno reagiranje i prve odluke Stožera zaslužne su što se Republika Hrvatska tako uspješno nosila s prvim valom zaraze, što je ujedno omogućilo da naša zemlja ima najuspješniju turističku sezonu u Europi. Te su odluke, kao i sve druge odluke Stožera, bile ponajprije zasnovane na procjenama i prijedlozima zdravstvene, tj. epidemiološke struke.

U razdoblju od 19. ožujka 2020. do danas Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske donio je 308 odluka, kako za područje cijele Hrvatske, tako za područje pojedinih županija ili za područje pojedinih jedinica lokalne samouprave. Iako je bilo pokušaja osporavanja pojedinih odluka, pa i rada samog Stožera, Ustavni sud je 14. rujna 2020. zauzeo jasan stav prema kojemu su i rad i odluke Stožera u skladu s Ustavom Republike Hrvatske (Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske „Narodne novine“, broj 105/20.).

Uz primarnu i stalnu brigu za očuvanje zdravlja i života te za sprječavanje širenja bolesti COVID-19, Stožer je također imao na umu i utjecaj svake odluke na hrvatsko gospodarstvo te nastojao donositi optimalne odluke.

U tu svrhu održao je niz sastanaka s predstavnicima gospodarskih udruženja kako bi se uz poštovanje svih epidemioloških mjera nastojala pronaći rješenja koja omogućuju barem djelomično održavanje gospodarskih djelatnosti. Također, treba napomenuti da je jedan od važnijih segmenata u sprječavanju širenja bolesti COVID-19 dobro organiziran i funkcionalan sustav civilne zaštite.

Upravo zahvaljujući činjenici da je sustav civilne zaštite reorganiziran tijekom 2019., mogao je pružiti kompletnu logističku potporu zdravstvenom sustavu. Tako su još u ožujku aktivirani stožeri civilne zaštite u svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koji kontinuirano djeluju i danas. Referirajući se na kritike iz Interpelacije treba istaknuti kako su, prvi put tijekom 2020., istodobno, osim stožera na nacionalnoj razini, bili aktivirani svi stožeri civilne zaštite na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, odnosno 577 stožera s ukupno 4.600 članova.

Također, za potrebe zdravstvenog sustava i sustava civilne zaštite mobilizirano je 60-ak objekata i više od 70 pravnih osoba. Odmah nakon pojave bolesti COVID-19 u Republici Hrvatskoj građani su radi dobivanja odgovora na svoje upite mogli nazvati žurni broj 112, a zbog velikog broja poziva, na inicijativu Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske uveden je broj 113, kao besplatni broj za sve informacije povezane isključivo s bolesti COVID-19.

Broj 113 je aktiviran 18. ožujka 2020., a u radu centra 113, uz djelatnike RCZ-a i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji su i sada angažirani, bili su uključeni i zaposlenici Medicinskog fakulteta u Zagrebu, Hrvatske gospodarske komore i volonteri.

Na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske od 17. ožujka 2020., Ravnateljstvo za robne zalihe Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja je, do kraja 2020., u nabavu robe i usluga uložilo za provedbu mjera zaštite zdravlja i jačanja nadzora nad širenjem koronavirusa oko 566 milijuna kuna. 10. studenog 2020. potpisan je ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt "Zaštita i očuvanje zdravstvenog sustava i javnog zdravlja nabavom medicinske i zaštitne opreme u borbi protiv COVID-19" kojim je iz Europskog fonda za regionalni razvoj za potrebe ove nabave osigurano oko 370 milijuna kuna bespovratnih sredstava.

U ožujku 2020., RCZ je u Jastrebarskom uspostavilo Logistički centar civilne zaštite te je pojačalo logističke kapacitete u zonskim skladištima u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku s ciljem prihvata i distribucije zaštitne opreme prema svim korisnicima (zdravstvene ustanove, ustanove socijalne skrbi, operativne snage sustava civilne zaštite, policija, oružane snage, carina, pravosuđe, promet, inspekcije, kao i mnogi drugi koji su provodili mjere zaštite zdravlja od COVID-19).

U narednom razdoblju Stožer je pravovremeno, sukladno epidemiološkoj situaciji, donosio, a kada je to epidemiološka situacija dopuštala, ukidao ili ublažavao uvedene mjere.

Cijelo vrijeme Stožer je prvenstveno vodio brigu o zaštiti zdravlja građana pritom pazeći da nužne epidemiološke mjere budu razmjerne cilju zbog kojeg se uvode.

Također, na prijedlog županijskih stožera, Stožer je promptno reagirao i uvodio mjere za područja pojedinih županija ili jedinica lokalne samouprave u kojima je to epidemiološka situacija zahtijevala. Rukovodeći se pritom prihvaćenim principom da se mjere uvode i na prijedlog županijskih stožera i lokalnih epidemiologa koji su najbolje poznavali situaciju na svom području.

Iz toga proizlazi da je vrlo važnu ulogu u pravovremenom i odgovarajućem uvođenju nužnih epidemioloških mjera imala svakodnevna komunikacija nacionalnog Stožera s 20 županijskih stožera i Stožerom Grada Zagreba te ne samo da nije točno, već i nekorektno prema svim županijskim, gradskim i općinskim stožerima, koji su odradili vrlo važan posao u sprječavanju širenja bolesti COVID-19, tvrditi da je samo jedan županijski stožer bio učinkovit i da je samo navedeni imao povjerenje građana.

Dok se epidemiološka situacija znatno razlikovala od županije do županije, Stožer je uvažavao županijske prijedloge i žurno uvodio mjere na njihov prijedlog. Kad se

epidemiološka situacija uglavnom izjednačila na području cijele Republike Hrvatske, ponovno je počeo donositi odluke kojima je uvodio mjere za područje cijele zemlje.

Kao doprinos transparentnosti te pravovremenom informiranju javnosti, od samog početka pandemije organiziraju se konferencije za medije na kojima Stožer informira javnost o epidemiološkoj situaciji i nužnim epidemiološkim mjerama te odgovara na širok spektar pitanja zainteresirane javnosti. Operativni centar je na mail stozercz@mup.hr do sada zaprimio 75.152 upita po kojima je postupano ili je odgovarano na upite građana. Svakodnevno su davana pojašnjenja epidemioloških mjera, upute za putovanja, testiranja i slične upite.

Kao službena internetska stranica Vlade za pravodobne i točne informacije o koronavirusu, 17. ožujka 2020. pokrenut je portal koronavirus.hr. Cilj je na pristupačan način javnosti dati ažurne, iscrpne i vjerodostojne informacije o epidemiji koronavirusa u Hrvatskoj. Pod istim se nazivom redovito pružaju i ažuriraju točne i provjerene informacije, savjeti i preporuke o koronavirusu putem isporuka višekanalnog digitalnog sadržaja (Facebook, Instagram, Twitter i YouTube).

Također, Vlada Republike Hrvatske podsjeća kako je predsjednik Vlade Andrej Plenković još 25. ožujka 2020. donio Odluku o osnivanju Znanstvenog savjeta za suzbijanje epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 kao interdisciplinarnog znanstvenog tijela čijim se okupljanjem stvaraju preduvjeti objektivnog pristupa slojevitoj problematici širenja bolesti COVID-19.

Odlukom su imenovani članovi Znanstvenog savjeta, stručnjaci koji se u Hrvatskoj i u inozemstvu bave područjem koje je direktno ili indirektno važno u prevenciji i suzbijanju epidemije COVID-19. Svrha okupljanja Znanstvenog savjeta je razmjena mišljenja unutar multidisciplinarne skupine znanstvenika, analiza rezultata dostupnih znanstvenih istraživanja koji se odnose na COVID-19, praćenje razvoja lijekova i cjepiva, te analiza poduzetih mjera i predlaganje daljnjih koraka u borbi protiv COVID-19.

Vezano uz nabavku cjepiva, Republika Hrvatska je u svim dosad zaključenim sporazumima za svoje građane osigurala 6,8 milijuna doza cjepiva.

Europska Agencija za lijekove je do sada izdala odobrenje za tri vrste cjepiva Pfizer/Biontech, Moderna i AstraZeneca, a po dobivanju odobrenja isporuka cjepiva je organizirana u svim državama članicama EU.

Republika Hrvatska je od proizvođača AstraZeneca rezervirala 2,7 milijuna doza cjepiva, od proizvođača Pfizer/Biontech 1,9 milijuna doza, od proizvođača Janssen Biotech Inc. rezervirano je 900.000 doza, od proizvođača Moderna 1 milijun doza, od proizvođača Curevax 300.000 doza te od proizvođača Novavax 50.000 doza. Budući da su za sva cjepiva potrebne dvije doze za potpuno cijepljenje, osim cjepiva proizvođača Janssen Biotech Inc., navedene količine cjepiva dovoljne su za cijepljenje 3.850.000 stanovnika što je više od potrebnog jer se djeca i mladi do 18 godina ne cijepi.

Do 28. veljače 2021. Republici Hrvatskoj isporučeno je ukupno 315.870 doza cjepiva registriranih proizvođača dok će tijekom ožujka biti isporučeno još 426.000 doza. Registracija cjepiva proizvođača Janssen Biotech Inc. očekuje se krajem ožujka što će dodatno ubrzati isporuku cjepiva.

Zaključno, jasnom upravljačkom vizijom, Vlada Republike Hrvatske, osigurala je dovoljne količine cjepiva za 3.850.000 građana te i dalje sudjeluje u pregovorima, kako bi svi državljani Republike Hrvatske koji imaju potrebu ili želju, mogli primiti cjepivo.

6. ZAKLJUČNO

Sustav civilne zaštite kontinuirano je, nakon dugogodišnjeg zanemarivanja, napredovao tijekom zadnja dva mandata ove Vlade u materijalnom, infrastrukturnom i stručnom pogledu.

Vlada Republike Hrvatske od samog trenutka događanja potresa brzim je, stručnim i učinkovitim pristupom odgovorila na izazove koje je donijela situacija uslijed koje je proglašena katastrofa na područjima pogođenima potresom što je činjenično stanje, suprotno tvrdnjama iz podnesene Interpelacije.

Isto tako, Vlada Republike Hrvatske, kao i nadležna tijela državne uprave u koordinaciji sa Stožerom civilne zaštite Republike Hrvatske, pravovremeno su i valjano pripremile našu zemlju, na posebne okolnosti uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19.

Upravljanje sustavom civilne zaštite pokazalo se promišljenim i potpuno usmjerenim ka očuvanju zdravlja stanovništva i prevenciji nekontroliranog širenja epidemije u Republici Hrvatskoj.

Vlada Republike Hrvatske, kao članica Europske unije, svjesna je važnosti zajedničke participacije u mehanizmima identifikacije i analize prijetnji i procjena rizika, s naglaskom na moguće velike prirodne i tehnološke katastrofe te epidemije bolesti, a jednako tako, vodi brigu o budućim rizicima klimatskih promjena te o potrebi zajedničkih izrada scenarija, mjera za upravljanje rizicima te potrebi redovitih revizija i politika prevencije na razinama država članica, kao i na nacionalnoj razini te će uz sudjelovanje u europskim razvijati i nacionalne pristupe te postupke za upravljanje rizicima, uključujući i sve analize rizika.

Temeljem svega navedenoga Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru odbijanje Interpelacije o radu Vlade Republike Hrvatske u vezi s upravljanjem sustavom civilne zaštite u Republici Hrvatskoj.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim Izvješćem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića i državne tajnike Tereziju Gras, Žarka Katića i dr. sc. Irenu Petrijevcin Vuksanović.

PREDSJEDNIK

dr. sc. Andrej Plenković